

KRALEN VAN CLEOPATRA?

De opgravingen te Diessen

Door Frank van Hest

Op vrijdag 9 augustus 2002, hebben Ton van Doormaal, Hans Schoenmaker en ondergetekende, aan de Zijthorst in Diessen, het restant van huis nr.1 in put 5, dat nog niet onderzocht was, uitgegraven.

Dat restant betrof het oppervlak waar ten tijde van de opgraving¹ vorig jaar oktober, de schutsboom stond (helaas midden in de potstal van huis nr. 1).

Nu de schutsboom was verwijderd en de aannemer ook hier spoedig zijn werk zou beginnen was het zaak de juiste plaats temidden van het onkruid te bepalen en de laatste 2,5 vierkante meter uit te graven tot op het "Romeinse" niveau een meter lager. Het inmeten lukte Hans uitstekend, en na het verwijderen van metershoog onkruid en het afschaven van het werkvlak bleek het silhouet van de schutsboom precies in het midden van het vlak te liggen.

Het was prachtig zomerweer, er moest zo'n twee-en-een-halve kuub uitgegraven worden, de dorst was groot en Ton's appeltjes lekker.

Tijdens het uitgraven was aan alle vier de zijden van het vlak aan de 'vaste' en 'zachte' grond duidelijk te merken waar de begrenzing van het restant lag.

De bodem geeft niet alle geheimen prijs. Waar komen de kralen vandaan die in Diessen zijn opgegraven?

De opgegraven stukken blauwe faience meloenkralen.
Foto Marieke Drijver - Van Hest

Nadat de top laag verwijderd en de 'Romeinsgrijze' laag bereikt was, werd deze voorzichtig met bats en troffel afgeschaafd, het zand werd gezeefd met zeefmaat 5 mm.

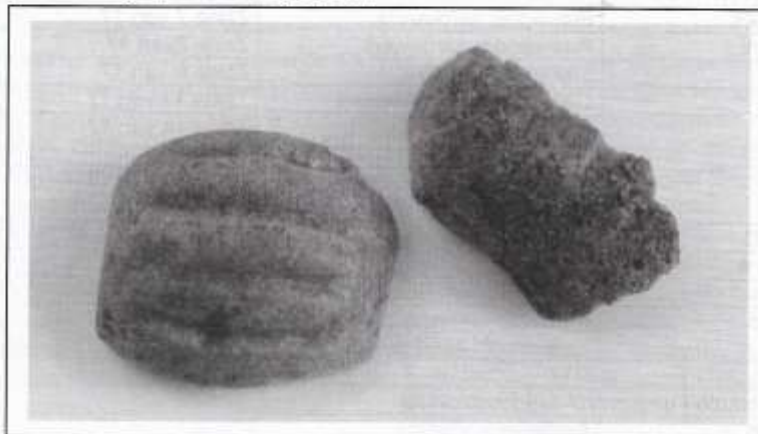
De Romeinse laag was hier, zoals te verwachten was op basis van de opgraving vorig jaar, niet erg dik, ongeveer 15 cm. Toch kwam hieruit nog 4 kilo materiaal tevoorschijn (zie vondstenlijst) waaronder organisch materiaal, stukjes tegels/baksteen, ijzer, slakken, ruwwandig aardewerk, 11 stukken van randen en 4 van bodems van potten, kleine stukjes dunwandig aardewerk, 3 stukjes terra sigillata en twee fragmenten meloenkralen van faience. Het eerste stukje kraal

¹ Hans Siemons et al "Archeologisch onderzoek aan de Zijthorst te Diessen" 2002

werd door Ton's zoonje Jos uitgezeefd, het tweede kwam bij het schaven tevoorschijn.

Nadat over het gehele oppervlak de potstallaag was verwijderd kwam daaronder het silhouet van een middenstaander tevoorschijn. Deze werd op de plattegrond van huis nr. 1 ingetekend, er werd een coupe gemaakt die ook getekend werd (profiel type revolvertas) en de middenstaander werd uitgegraven wat weer een aantal scherven opleverde maar geen houtresten.

De staander stond overigens precies in lijn met de reeds bekende staanders (zie tekening volgende pagina). Daarna werd, onder dreigende onweerswolken en bij beginnende regen, de kuil dichtgegooid.

Blauwe faience
meloenkralen.
Foto Mieke Drijver -
Van Hest

Geen spectaculaire vondsten dus, die werden ook niet verwacht, maar toch: een middenstaander en twee stukken blauwe faience meloenkralen (zie foto's). Deze kralen zijn in ons land bekend uit de late ijzer- en vroeg romeinse-tijd en worden vaak als Egyptische faience benoemd. De reden daarvoor is dat deze techniek van kwartspasta en blauwe glazuur kenmerkend is voor Egypte waar deze techniek sinds pre-dynastieke tijd (d.w.z. van v oor 3200 vC) beoefend wordt². Deze kralen waren ook zeer gewild bij andere volken en werden als ruilobject/betalingsmiddel wijd v erbreid (net zoals barnstenen kralen uit het Oostzee gebied gevonden zijn in bv. Egypte).

Zou het kunnen zijn dat Egyptische kralen, misschien ooit gedragen door Cleopatra, hier middels ruilhandel met de soldaten van Ceasar zelf, of die van Marcus Antonius, bij ons in Diessen terecht gekomen zijn? Nee dat zal wel niet, Cleopatra had wel mooiere kralen dan deze.

Maar het staat vast dat dit type kralen vele duizenden jaren lang in enorme aantallen in Egypte is gemaakt en alhoewel het niet bekend is dat ze ook ooit op andere plaatsen dan in Egypte gemaakt zijn sluiten we dat ook niet uit.

Dus hoogstwaarschijnlijk wel Egyptisch en maar heel misschien niet.

Maar de titel van dit stukje dan zult U zeggen, ach het was toch een mooie gedachte en het intrigeerde U toch ook zodanig dat U bent blijven lezen, waarvoor onze oprechte dank.

² Cyril Aldred "The jewels of the Pharaohs" 1971

Vondstnummer 5 x 0 huis 1			
Structuur		gewicht in gram	
Uit de laag boven de Romeinse:			
FE	ijzer	Zakje 4 van 17	150
AW	Aardewerk niet gedetermineerd	Zakje 13 van 17	92
			Sub. 242
Uitde Romeins grijze laag:			
BST	Baksteen	Zakje 1 & 5 van 17	1107
NST	Natuursteen	Zakje 2 van 17	550
AMF/WRF/DOL	Amfoor / wrijfschaal / dolium	Zakje 6 van 17	634
BLGR	Blauwgrijs aardewerk	Zakje 7 van 17	236
RUW	Ruwwandig aardewerk	Zakje 8 van 17	230
SL	Slakken	Zakje 9 van 17	224
GB	Gallo Belgisch aardewerk	Zakje 11 van 17	13
TS	Terra sigillata	Zakje 14 van 17	17
FE	ijzer	Zakje 15 van 17	96
ORG	Organisch materiaal	Zakje 3 & 15 van 17	195
FAI ●	Faience	Zakje 17 van 17	3
Aww	Aardewerk, versierd	Zakje 12 van 17	20
Awd	Aardewerk, diverse randen / bodems (11 randen, 4 bodems)	Zakje 10 van 17	295
			Sub. 3620
Uit coupe / uitgraven / middenstaander:			
Awd	Aardewerk, diverse	Zakje 0 van 17	191
			Sub. 191
			Totaal 4053
<ul style="list-style-type: none"> • faience kralen: fragment 1 buitendiameter 16 mm, binnendiameter 5 mm, hoogte 16 mm • faience kralen: fragment 2 buitendiameter 18 mm, binnendiameter 5 mm, hoogte 6mm (gebroken) 			

Plattegrond uit: Archeologisch onderzoek aan de Zijthorst te Diessen, © AI VU 2002

